

Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi/
Journal of Travel and Hospitality Business
Cilt/Vol:22(3),Yıl/ Year:.,2025 ss/pp:730-748
Gönderim Tarihi/ Received:29.01.2025
Kabul Tarihi /Accepted:20.08.2025
DOI: 10.24010/soid.1629507

Araştırma Makalesi/ Research Article

Destinasyon Çekiciliğinde Yeni Bir Yaklaşımın Değerlendirilmesi: Yavaş Yemek Seyahati Modeli

Assessment of a New Approach for Destination Appeal: Slow Food Travel Model

Arş. Gör. Dr. Taner AKKOÇ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Turizm Fakültesi
Samsun, Türkiye
E-posta: taner.akkoc@omu.edu.tr

Öz

Çalışmanın amacı, Türkiye'de Yavaş Yemek Seyahat Programı için en uygun destinasyonu belirlemektir. Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği çalışmanın verileri doküman incelemesi tekniğiyle iki aşamada toplanmıştır. Öncelikle Türkiye'de Yavaş Yemek ağındaki şehirleri tespit etmek için Yavaş Yemek Biyoçeşitlilik Vakfı'nın yayınladığı elektronik kaynaklar incelenmiştir. Daha sonra, aday şehrin Türk Patent ve Marka Kurumunda yer alan tescilli ve aday coğrafi işaretli ürünleri incelenmiştir. Verilere uygulanan doküman analizi sonucunda Kastamonu'nun vakıf bünyesindeki Presidia, Yeryüzü Pazarları ve Nuh'un Ambarı projelerinde faaliyet göstermesinin yanı sıra tescilli coğrafi işaretli ürünler açısından da önemli bir çeşitliliğe sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler ışığında, Türkiye'de Yavaş Yemek Seyahat Programı için en uygun destinasyonun Kastamonu olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Destinasyon çekiciliği, Yavaş yemek hareketi, Yavaş yemek seyahati, Kastamonu

Assessment of a New Approach for Destination Appeal: Slow Food Travel Model

Abstract

The study aims to identify the most appropriate destination in Turkey for the Slow Food Travel Program. Data was gathered through qualitative research and document review techniques. The Slow Food Biodiversity Foundation's internet resources were analyzed to identify cities within Turkey's Slow Food network. Geographic indications from the Turkish Patent and Trademark Office were also assessed. As a result of the document analysis, it was determined that Kastamonu not only operates in the Presidia, Earth Markets, and Ark of Taste projects within the foundation but also has a significant diversity in terms of registered geographically indicated products. Based on this data, Kastamonu was identified as the most appropriate destination for the Slow Food Travel Program in Türkiye.

Key Words: Destination appeal, Slow food movement, Slow food travel, Kastamonu

Extended Summary

Purpose

The aim of the study is to identify the most suitable destination that fulfills the criteria for the Slow Food Travel program in Turkey.

Background

The Slow Food Movement originated as a protest by campaigners opposing McDonald's proposal to establish a restaurant in Rome in 1989 (Hsu, 2015). The Slow Food Movement seeks to safeguard cultural and biological variety, influence public-private sector policies, and advance food education via a global network that unites local communities (Chrzan, 2004). This global initiative is coordinated by the non-profit and legal entity Slow Food Foundation, which manages actions aimed at social, solidarity, and socially beneficial objectives through this foundation (Shawki ve Hunter, 2022). The initiative has delineated three primary areas of focus: education to raise awareness regarding sustainable production and consumption, advocacy for local organizations to influence national public and private sector policies, and the preservation of biological and cultural diversity (Uçuk, 2023). The Slow Food Movement safeguards and promotes local food items as cultural heritage through several initiatives aimed at preserving biological and cultural variety (Slow Food, 2025d). One initiative established by the biodiversity protection movement is the Slow Food Journey.

Slow Food Travel is a culinary tourism initiative that bolsters rural areas, advocates for local culinary traditions, and enhances travel experiences via increased engagement with local populations (Slow Food, 2025a). In this context, Slow Food Travel actively contributes to the establishment and evolution of destinations by employing a culinary tourism model grounded in a sustainable local food system (Slow Food, 2025a). The World Tourism Organization (WTO) (2007) defines a destination as a geographical area comprising services, products, and attraction centers, delineated by both physical and administrative boundaries. It asserts that the appeal of a destination encompasses six components: attractions, facilities, accessibility, human resources, image, and price. In this perspective, it is essential to ascertain whether the Slow Food Travel program enhances the components that comprise location attractiveness.

Method

The research area comprises places in Turkey that possess attributes suitable for inclusion in the Slow Food Travel program. The sites included in this scope were selected based on the criteria proposed by the Slow Food Biodiversity Foundation for the Slow Food Travel program.

The document review method was favored for the data collection procedure. The data collection process was executed in two phases. Initially, electronic resources from the Slow Food Biodiversity Foundation were analyzed to find Turkish cities participating in the Slow Food network through initiatives like Presidia, Noah's Ark, and food communities. In this way, the optimal candidate city for the program was identified. Subsequent to this phase, both registered and candidate geographical indications of items from the candidate city were assessed by the Turkish Patent and Trademark Office. The documents pertaining to geographically specified products were analyzed to identify the mapped culinary products of the prospective city, as outlined in

the criteria. The document analysis technique, commonly employed in qualitative research, was selected for the study of the gathered data.

Findings

The evaluations concluded that Kastamonu is the most appropriate location for the Slow Food Travel program among the cities included in the initiatives and food communities overseen by the Slow Food Biodiversity Foundation. Kastamonu is the location with the biggest number of initiatives (Presidia, Ark of Taste, and Earth Markets) supervised by the foundation. Furthermore, it was established that 27 goods are registered in the Geographical Indication Portal under the designation of Kastamonu cuisine as of January 2025. Twenty-five of these goods are registered, while the review procedure for two products is now underway.

Results

The primary determinant of Kastamonu's suitability as a destination for the Slow Food Travel program was the city's engagement in the Slow Food network activities. For instance, although five other locations (Adana, Şile, Foça, Muğla, and Tarsus) are part of the Earth Markets initiative alongside Kastamonu, none of these cities are incorporated in the Presidia project (Slow Food Foundation, 2025a).

The initiation of the Slow Food Travel program in Kastamonu would enhance the destination's appeal for attractions, amenities, accessibility, human resources, image, and pricing, thereby fostering local development in various aspects. As a matter of fact, as Süzer and Doğdubay (2022) stated, the production and consumption of local food products bolster agricultural activities, generate new business opportunities, enhance brand identity and destination appeal, and elevate societal pride in its culinary culture.

1. Giriş

Turizm, kaynakların etkin kullanımıyla öne çıkan sektörlerden biri olarak bölgesel kalkınmada önemli bir rol üstlenmektedir. Özellikle tarım ve sanayide yeteri kadar gelişim kaydedemeyen ancak zengin turizm kaynaklarına sahip bölgeler planlı ve etkin bir turizm politikasıyla kalkınmayı sağlayabilmektedir (Çeken, 2008). Ek olarak, turizm bir ülkedeki bölgesel dengesizliği giderecek dinamiklere sahip olduğu için hizmet sektörü içerisinde önemli bir yere sahiptir. Çünkü potansiyeli bakımından kültürel, tarihi ve doğal zenginliklere sahip bölgeler diğer sektörlerle kıyasla turizmle daha avantajlı bir konuma gelebilmektedir (Sevinç ve Azgün, 2012). Nitekim bazı bölgeler bu tür zenginliklere dayalı alternatif turizm türleriyle turizmi çeşitlendirmekte ve kalkınma üzerinde olumlu etkiler yaratabilmektedir (Künü ve diğ., 2015). Bölgesel kalkınmaya verdiği katkıyla öne çıkan alternatif turizm türlerinden biri de gastronomi turizmidir. Bu turizm türü kendine özgü yarattığı pazarla turistik bir destinasyonun oluşmasını ve katma değer artmasını sağlayarak kalkınma üzerinde olumlu etkiler yaratabilmektedir (Güzel-Şahin ve Ünver, 2015).

Gastronomi turizmi; yerel ve kültürel tatların, dokuların ve kokuların tanınmasını ve devamlılığını sağlayarak yeme içme deneyimi sunan bir turizm çeşididir. Bu özelliği sayesinde bir destinasyonun pazarlanmasını ve çekiciliğini arttırabilmektedir (Ün ve Okat, 2023). Çünkü gastronomi, bir bölgede yetiştirilen ve tüketilen gıda ürünlerinin farklılığını ortaya koyarak o bölgenin özgünleşmesini sağlamaktadır (Bucak ve Turan, 2016). Gastronomi alanında gelişmekte olan destinasyonların çekiciliğini arttıran

uygulamalardan biri de Yavaş Yemek Hareketi'nin (Slow Food Movement) başlattığı Yavaş Yemek Seyahati (Slow Food Travel) projesidir.

Yavaş Yemek Seyahati; kırsal toplulukları destekleyen, yerel mutfak mirasını tanıtan ve yöre halkıyla etkileşimi artırarak seyahat deneyimi yaratan bir mutfak turizmi programıdır (Slow Food, 2025a). Programın temel amacı, gıda biyoçeşitliliğinin ve yerele ait kültür, kimlik ve gastronominin korunması konusunda ziyaretçileri bilinçlendirmektir (Slow Food, 2025b). Yavaş Yemek Seyahati üretim, pazarlama ve tüketim süreçlerinde daha iyi bir gıda sistemi yaratarak ortaya çıkan yerel mutfakla yerli ve yabancı turistleri buluşturmaktadır (Slow Food, 2025a).

Yerel tarım ürünlerinin haritalanmasını ve yerel paydaşların katılımını gerektiren Yavaş Yemek Seyahat destinasyonu Yavaş Yemek ağı içinde geliştirilir (Slow Food, 2025a). Bu bağlamda, Yavaş Yemek Seyahati; Yavaş Yemek Hareketinin kültür ve gıda biyoçeşitliliğini korumak amacıyla geliştirdiği diğer projeler olan Presidia ziyaretlerini, Nuh'un Ambarı (Ark of Taste) ürünleri ile deneyimi ve Terra Madre gıda topluluklarında konaklamayı gerektirmektedir (Slow Food, 2025a). Ocak 2025 tarihi itibarıyla Suudi Arabistan (5), Azerbaycan (1), Avusturya (2) ve İtalya (16) olmak üzere dünyada sadece dört ülkede koşulları sağlayarak Yavaş Yemek Seyahati projesine katılmış 24 destinasyon bulunmaktadır (Slow Food, 2025b). Öte yandan, kültürel çeşitliliği sayesinde zengin bir mutfak kültürü olmasına (Arslaner ve Günay, 2017) ve daha da önemlisi Presidia ve Nuh'un Ambarı gibi projelerle ve çeşitli gıda topluluklarıyla Yavaş Yemek Hareketi ağında yer alan bölgeleri olmasına rağmen (Slow Food Foundation, 2025a) Türkiye'de Yavaş Yemek Seyahati programına dahil olmuş bir destinasyona rastlanmamıştır. Bu durum alanyazınında önemli bir boşluğa işaret etmektedir. Buna göre çalışmanın amacı, Türkiye'de Yavaş Yemek Seyahati projesini hayata geçirmek üzere koşulları sağlayabilmiş en doğru destinasyonu belirlemektir. Bu amaçla geliştirilen araştırma sorusu şu şekildedir:

Türkiye'de Presidia ve Nuh'un Ambarı gibi projelerle ve çeşitli gıda topluluklarıyla ağda yer alarak Yavaş Yemek Seyahati programına dahil olabilecek en doğru destinasyon hangisidir?

Çalışma sayesinde başta uygulama olmak üzere alanyazına önemli katkıların sunulması beklenmektedir. Buna göre, mevcut araştırma ile belirlenen destinasyonun Yavaş Yemek Seyahati programına dahil olabilmesi için, Yavaş Yemek Hareketi ağındaki mevcut faaliyetleri ve yerel gastronomi ürünleri derlenerek literatüre kazandırılacaktır. Ek olarak, derlenen bu bilgiler sayesinde Yavaş Yemek Seyahati programının bir destinasyona sunabileceği fırsatlar bakımından sürdürülebilir yerel bir kalkınma modelinin Türkiye'de ilk kez hayata geçirilmesinin yolu açılacaktır. Ayrıca, Yavaş Yemek Seyahati programıyla ağa dahil olunabilmesi halinde Türkiye'de gastronomi turizmi için alışılmışın dışında yeni bir çekim noktası oluşturulabilecektir. Araştırma sürecinin sonunda hariç tutma yöntemiyle ağdaki diğer potansiyel destinasyonların da mevcut durumu ortaya çıkarılacaktır. Bu sayede aday destinasyonlar eksiklerini görebilme ve buna yönelik politikalar üreterek ağdaki konumlarını güçlendirebilme imkânına erişebilecektir. Son olarak, mevcut çalışmanın sonunda Yavaş Yemek Seyahati programına dahil olabilmesi için belirlenen gerek en uygun gerekse aday destinasyonlarda uygulanabilecek pazarlama ve tanıtım faaliyetlerine yönelik birtakım öneriler sunulmuştur. Bu sayede, hem ağdaki destinasyonlar için geliştirilen pazarlama alanyazını genişlemiş hem de alan uygulayıcılarına pazarlama yönetimi konusunda katkı sunabilecek öneriler getirilmiştir.

2. Literatür

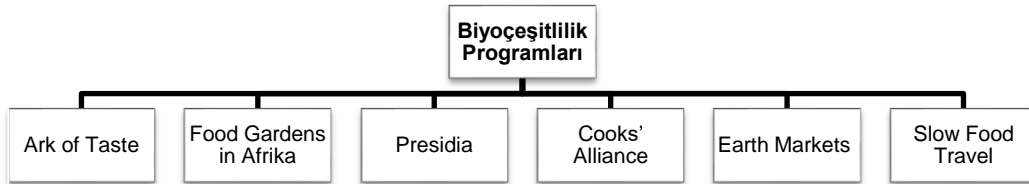
2.1. Yavaş Yemek Hareketi

Yavaş Yemek Hareketi, hızlı yemek (fast food) zinciri McDonald's'ın 1989 yılında Roma'da restoran açma girişimine karşı bir grup aktivist tarafından yapılan protesto sonucu gündeme gelmiştir (Hsu, 2015). Eylemcilere göre Amerikan kültürünün ve küreselleşmenin önemli bir temsilcisi olan bu restoran zinciri, yerele özgü değerlerin ve mutfak kültürünün tektipleşmesine neden olmaktadır (Chrzan, 2004). Tektipleştirilmiş tüketim kültürü ise toplumları birbirine benzeterek yereldeki özgünlüğün kaybolmasına ve kent kimliğinin ortadan kalkmasına sebep olmaktadır (Güneş ve Sabur, 2023). Buna göre Yavaş Yemek Hareketi, yerel toplulukları bir araya getirerek kurduğu küresel bir ağ üzerinden; kültürel ve biyolojik çeşitliliği korumayı, kamu-özel sektör politikalarına yön vermeyi ve gıda eğitimini teşvik etmeyi amaçlamaktadır (Chrzan, 2004).

Zamanla küresel bir taban hareketine dönüşen bu oluşum, günümüzde 160 ülkede bir milyondan fazla üyesiyle oluşturduğu yerel şube (convivium), topluluklar (communities), tematik ağ ve yavaş yemek çiftlikleri şeklinde dört yerel grup üzerinden amaçlanan değişimi büyütmek için çalışmaktadır (Slow Food, 2025c). Bu küresel ağ; kâr amacı gütmeyen ve tüzel kişiliği olan Yavaş Yemek Vakfı (Slow Food Foundation) tarafından koordine edilmekte ve toplumsal, dayanışmacı ve sosyal açıdan yararlı amaçlar güden eylemler yine bu vakıf aracılığıyla yönetilmektedir (Shawki ve Hunter, 2022). Bu doğrultuda, hareketinin üç öncelikli eylem alanı olduğu söylenebilir: insanları sürdürülebilir üretim ve tüketim konusunda bilinçlendirmek amacıyla *eğitim*, yerel grupların ulusal kamu ve özel sektör politikalarını yönlendirmesi amacıyla *savunma* ve son olarak biyolojik ve kültürel çeşitliliğin sürdürülebilirliği için *koruma* (Uçuk, 2023).

Yavaşlık akımı esas olarak sürdürülebilir kalkınma ekseninde hareket eden bir anlayıştır. Örneğin, Yavaş Yemek Hareketinin bir uzantısı olarak ortaya çıkan Yavaş Şehir Hareketi, Birleşmiş Milletler Çevre Programı ve Dünya Turizm Örgütü tarafından belirlenen sürdürülebilir turizm hedeflerine hizmet eder. Dahası, bu hareket sosyal sorumluluğu, çevresel katılımı ve kültürel etkileri denetlemek için Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi tarafından belirlenen 32 sürdürülebilir turizm standardıyla da uyumludur (Akkoç ve Ersoy-Arca, 2022). Benzer şekilde Yavaş Yemek Hareketi de yerel girişimciler ve aile işletmeleri tarafından küreselleşmeye karşı bir direniş olarak görülmektedir. Bu anlayış da doğal olarak sürdürülebilir yerel kalkınmayı beraberinde getirmektedir (Stalmirska ve Ali, 2025). Nitekim Yavaş Yemek Hareketi özellikle biyolojik ve kültürel çeşitliliği korumaya yönelik geliştirdiği çeşitli projelerle yerel gıda ürünlerinin kültürel miras olarak korunmasını ve tanıtılmasını sağlamaktadır. Söz konusu projeler Şekil 1'de gösterilmiş olup amaçları ise devamında maddeler halinde sıralanmıştır (Slow Food, 2025d):

Şekil 1: Yavaş Yemek Hareketi'nin Biyoçeşitlilik Programları

- i. **Nuh'un Ambarı (Ark of Taste):** Bitki çeşidi, hayvan türü ve geleneksel gıda ürünlerini korumak için dünyanın en büyük kültürel gıda kataloğunun geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

- ii. **Afrika'da Yavaş Yemek Bahçeleri (Slow Food Gardens in Africa):** Sürdürülebilir tarımı desteklemek ve çevreyi korumak amacıyla agroekolojik bahçeler kurulmaktadır.
 - iii. **Presidia:** Yok olma riski taşıyan geleneksel ürünlerin korunması amacıyla küçük ölçekli gıda üretimleri gerçekleştirilmektedir.
 - iv. **Yavaş Yemek Aşçılar İttifakı (Slow Food Cooks' Alliance):** Küçük ölçekli üreticileri desteklemek ve tüketicileri daha adil ve daha sürdürülebilir gıda sistemleri hakkında eğitmek amacıyla deneyimli aşçıları ve şefleri bir araya getirmektedir.
 - v. **Yeryüzü Pazarları (Earth Markets):** Yöresel ürünleri tanıtmak ve tüketicilere sunmak amacıyla kurulan küçük ölçekli pazarlarda yerel üreticileri ve gıda zanaatkarlarını bir araya getirmektedir.
- Kaynak:** Yavaş Yemek Hareketi Biyoçeşitlilik Programları (Slow Food, 2025d)

Ocak 2025 itibarıyla, Nuh'un Ambarı projesiyle 135'i Türkiye'de olmak üzere 6513 ürün ve Presidia projesiyle 4'ü Türkiye'de olmak üzere 685 ürün koruma altına alınmış, Afrika'da Yavaş Yemek Bahçeleri projesiyle 3690 bahçe kurulmuş, Yavaş Yemek Aşçılar İttifakı projesiyle 39'u Türkiye'de olmak üzere 1503 şef ağa dahil edilmiş, Yeryüzü Pazarları projesiyle 6'sı Türkiye'de olmak üzere 104 yerel pazar kurulmuştur (Slow Food Foundation, 2025a). Yavaş Yemek Hareketinin biyoçeşitliliği korumak için geliştirdiği ve aynı zamanda bu çalışmanın odağı olan altıncı projesi ise Yavaş Yemek Seyahati'dir.

2.2. Yavaş Yemek Seyahati ve Destinasyon Çekiciliğine Etkisi

Yavaş Yemek Seyahati; kırsal toplulukları destekleyen, yerel mutfak mirasını tanıtan ve yöre halkıyla etkileşimi artırarak seyahat deneyimi yaratan bir mutfak turizmi programıdır (Slow Food, 2025a). Buna göre program; şeflere, peynir üreticilerine, çobanlara, kasaplara, fırıncılara ve bağcılara, bir araya gelerek fikir ve ürün alışverişinde bulunmaları ve yerelde sahip oldukları çekiciliklerin rehberleri olabilmeleri için fırsat sunan yeni bir turizm modelidir (Slow Food, 2025b). Bu açıdan, Yavaş Yemek Seyahati sürdürülebilir yerel gıda sistemine dayanan mutfak turizmi modelini hayata geçirerek destinasyon oluşumunda ve gelişiminde etkin rol oynamaktadır (Slow Food, 2025a). Dünya Turizm Örgütü (DTÖ) (2007), destinasyonu hem fiziksel hem de idari sınırları olan, hizmet, ürün ve cazibe merkezlerinden oluşan coğrafi bir alan olarak tanımlamakta ve destinasyon çekiciliğinin altı bileşenden oluştuğunu ifade etmektedir: *çekim unsurları, olanaklar, erişilebilirlik, insan kaynakları, imaj ve fiyat*.

Çekim unsurları, ziyaretçilerin bir destinasyonu diğerine tercih etmesini sağlayan bölgeye özgü doğal, kültürel veya insan yapımı değerlerden oluşur (Gu ve diğ., 2022). Yöreye özgü yiyecekler ve ürünler de destinasyonlar için çekim unsuru olarak önemli bir işlevi yerine getirmektedir (Özleyen ve Tepeci, 2017). Benzer şekilde, Yavaş Yemek Seyahati yerel mutfak mirasını yücelterek farklı kültürleri tanıtan ve turistlerin yerle özgü gıda çeşitliliğini tatmasını sağlayan bir seyahat deneyimi sunmaktadır (Slow Food, 2025a). Çekim unsurları, destinasyon planlamasında kilit rol oynadığı için turistik çekiciliklerin geliştirilmesi veya yenilerinin oluşturulması, yerel yönetimlerin turizmi geliştirmek için başvurdukları temel araçlardan biridir (Truchet ve diğ., 2016). Yavaş Yemek Seyahati de yerel gıda üreticileri ve aşçılar için fırsatlar yaratarak sürdürülebilir mutfak turizmi faaliyetleriyle ilgili konseptlerin ve yeni işletmelerin hayata geçmesini sağlamaktadır. Bu bakımdan, program bir destinasyon yaratmanın veya geliştirmenin yolunu açmaktadır (Slow Food, 2025a).

Olanaklar, farklı ihtiyaç ve amaçlarla ziyaretçilerin faydalandığı havalimanı, otel ve restoran gibi tesislerden oluşmaktadır (Qian ve diğ., 2021). Bu tür olanaklar,

turistlerin genel memnuniyetini konakladıkları süre boyunca önemli ölçüde etkileyebilmektedir (Ismail ve Rohman, 2019). Bu bağlamda program turist memnuniyetini artırmak için bir dizi girişimlerde bulunmuştur. Buna göre, Yavaş Yemek Hareketi yönetiminin, konaklayan ziyaretçiler ile yerel halkı bir araya getirmek ve toplumsal etkileşime dayalı deneyimler yaratmak için Airbnb ile küresel anlaşması bulunmaktadır (Slow Food, 2025e). Dahası, gıdayı herkes için güvence altına almayı amaçlayan Yavaş Yemek Hareketi eylemlerini üç temel ilkeyle gerçekleştirmektedir; *iyi*, *temiz* ve *adil* (Rosa ve diğ., 2022). Bu doğrultuda; Yavaş Yemek Seyahati iyi yemek deneyimleri sunarak ve üretim süreci için temiz malzemeler tedarik ederek bu ilkeleri yerine getirmektedir (Slow Food, 2025a). Kısacası, Yavaş Yemek Seyahati'nde ağırlama hizmeti doğrudan üreticiler tarafından veya mutfaklarında yerel "iyi, temiz ve adil" malzemeler kullanan konaklama işletmecileri ve şefler tarafından sunulmaktadır (Slow Food, 2025b).

Turizm emek yoğun bir sektördür ve yerel halkla etkileşim halinde olmak turist deneyiminin önemli bir bileşenidir. Bu sebeple, iyi eğitilmiş bir iş gücü ve turizmin yararlarını kavrayabilmiş bilinçli vatandaşlar destinasyon yönetiminin öncelik verdiği konulardan biridir (DTÖ, 2007). Bu bağlamda, Yavaş Yemek Seyahati yereldeki çiftçileri, gıda üreticilerini ve aşçıları, bölgelerinin hikâye anlatıcılarına dönüştürmekte ve ziyaretçileri yerel kültür ve gelenekler konusunda bilgilendirmektedir (Slow Food, 2025a). Dahası, turistlere bu tür bir deneyimi sunmayı amaçlayan program; yereldeki sakinleri, zanaatkar çiftçileri ve üreticileri desteklemekle birlikte esas olarak ağıdaki Yavaş Yemek topluluklarının güçlenmesini sağlamaktadır (Slow Food, 2025a).

Fiyat; konaklama, yeme-içme, çekim unsurları ve tur hizmetlerinin yanı sıra destinasyonun gidiş-dönüş ulaşım maliyetiyle de ilgili bir kavramdır (DTÖ, 2007). Fiyatlandırma, pazarlamacılar tarafından tüketici davranışlarının belirlenmesinde etkin bir araç olarak kullanılmakta ve işletmelerin kârlılığını önemli ölçüde etkilemektedir (Han ve Bai, 2022). Bu sebeple, fiyatlandırma bir destinasyonun rekabet gücünü belirleyen temel bileşenlerden biridir (Mandić ve Garbin-Praničević, 2019). Bu kapsamda, Yavaş Yemek Hareketi ilkeleri gereği eylemlerini *adil* bir şekilde uygulamakta ve bu ilke için fiyatlandırmayla ilgili önemli politikalar belirlemektedir. Buna göre, hareket; üreticiler ve tüketiciler için adil fiyatlar belirleyerek yerel ekonomiyi desteklemekte (Bucak ve Turan, 2016), yerel ve uluslararası düzeyde her türlü sömürüye karşı çıkarak ortak üretime ve çiftçilerin haklarına saygı duyulması gerektiğini savunmaktadır (Payandeh ve diğ., 2020). Bu doğrultuda, ziyaretçileriyle bilgi paylaşmaya istekli yöre halkı ile turistler arasında adil bir ilişki kurmak Yavaş Yemek Seyahati'nin temel ilkelerinden birini oluşturmaktadır (Slow Food, 2025a).

Bir destinasyon kara, hava, deniz ve demir yolu aracılığıyla geniş ziyaretçi kitleleri için erişilebilir olmalıdır. Dahası, turistler destinasyon içinde de kolayca seyahat edebilmelidir (DTÖ, 2007). Destinasyonların "yavaş" anlayışı ile gelişmesini ve erişilebilir olmasını isteyen akımlardan bir diğeri de Yavaş Seyahat Hareketi'dir. Bu hareket; manzara, kültür, turistler ve yerel halkla etkileşime geçerek anlamlı deneyimler yaşanabilmesi için uçak ve özel araç yerine tren, bisiklet, yürüme ve binek hayvanı gibi seyahat türlerini önermektedir. Böylece, seyahatin deneyimsel yönü öne çıkarken çevresel etkisi de azalmaktadır (Dickinson ve diğ., 2011).

Destinasyon imajı, zaman içinde oluşan inanç ve izlenimlerin bir özeti olarak yorumlanmakta ve destinasyondan beklenen nitelik ve faydaların zihindeki temsili olarak ortaya çıkmaktadır (Zhang ve diğ., 2014). Destinasyon imajı, bir turistin destinasyon seçimini ve tekrar ziyaret etme niyetini etkileyebildiği gibi turist memnuniyetini ve ağızdan ağıza pazarlama isteğinde de etkili olabilmektedir (Greaves

ve Skinner, 2010). Benzer şekilde, "yavaş" felsefesi de turistlerin; destinasyon seçimi, karar verme süreçleri ve deneyimlerine ilişkin tüketim tercihlerini etkileyebilmektedir (Frias-Jamilena ve diğ., 2024). Örneğin, bir diğer "yavaş" akımı olan Sakin Şehir Hareketi (Cittaslow), başlangıçta yerel halkın yaşam kalitesi için düşünülmüş olsa da ilerleyen yıllarda turizm açısından bir çekim unsuru olarak sunulmaya başlanmıştır (Coşar, 2019). Hareketin temelinde özgün kent kimliği ve yerellik duygusu yattığı için Cittaslow ağına katılan şehirler zamanla belli bir imaja sahip olabilmektedir (Radstrom, 2014).

3. Yöntem

Çalışmada, Türkiye'de Yavaş Yemek Seyahati projesini hayata geçirmek üzere koşulları sağlayabilmiş en doğru destinasyonu belirlemek amaçlanmıştır. Bu sayede, Türkiye'de ilk kez bir destinasyonun ağda yer almasının ve resmi olarak ağın internet sitesinde tüm dünyaya tanıtılmasının yolu açılacaktır. Bu doğrultuda, nitel araştırma yaklaşımıyla yürütülen çalışma, önceden var olmuş veya mevcut durumları olduğu gibi yorumlamaya ve betimlemeye dayanan tarama deseni ile tasarlanmıştır (Karasar, 2014). Yöntem kapsamında; araştırma alanı, verilerin toplanması ve analizine ilişkin süreçler aşağıda sırasıyla aktarılmıştır.

3.1. Araştırma Alanı

Araştırma alanı, Türkiye'de Yavaş Yemek Seyahati programına dahil olabilecek özelliklere sahip destinasyonlardan oluşmaktadır. Bu kapsama giren destinasyonları tespit etmek için dahil etme ve hariç tutma kriterlerinden yararlanılmıştır. Buna göre, Yavaş Yemek Biyoçeşitlilik Vakfı'nın, Yavaş Yemek Seyahat programı için önerdiği genel kriterler (Slow Food, 2024a; Slow Food, 2024b) en uygun destinasyonun belirlenmesinde dahil etme kriterleri olarak dikkate alınmıştır. Tablo 1, Yavaş Yemek Seyahat programı için en uygun destinasyonun belirlenmesinde kullanılan dahil etme ve hariç tutma kriterlerini göstermektedir.

Tablo 1: Dahil Etme ve Hariç Tutma Kriterleri

Dahil etme kriterleri	Hariç tutma kriterleri
Yavaş Yemek Seyahat destinasyonu ve deneyimlerinin mevcut Yavaş Yemek ağı içinde geliştirilmesi	Yavaş Yemek Hareketi ağında herhangi bir faaliyetinin olmaması
Yerel tarım ürünlerinin haritalanması ve tüm süreçlerde yerel paydaşların katılımı	Haritalandırılmış ürünlerinin olmaması ve süreçlerin endüstriyel boyutta olması
Ziyaretçilerin, vakfın yönettiği Presidia ve Nuh'un Ambarı (Ark of Taste) gibi projelerin ürünlerini deneyimleyebilmesi	Yavaş Yemek ağının yönetiminde üretilmiş olup ziyaretçilerin deneyimleyebileceği bir gastronomi ürününün olmaması
Ağdaki gıda topluluklarında konaklama yapılması	Ziyaretçileri ağırlamak için oluşturulmuş bir topluluğun olmaması

Kaynak: Yavaş Yemek Seyahati Programı dikkate alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu çalışmada, Türkiye'de programa uygun destinasyon belirlenirken, Yavaş Yemek Biyoçeşitlilik Vakfı'nın, Yavaş Yemek Seyahat programı için önerdiği kriterler dikkate alınarak veri toplanmıştır.

3.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri toplama süreci için doküman incelemesi tekniği tercih edilmiştir. Doküman incelemesi hem yazılı ve görsel hem de basılı ve dijital veri kaynaklarından elde edilen dokümanlar üzerinden bilimsel bir yaklaşımla veri toplanmasını ve analiz edilmesini sağlayan tekniktir (Özveren, 2021). Bu teknikte veri toplanırken Yıldırım ve Şimşek

(2016) tarafından araştırmacıya yol göstermesi için önerilen aşamalar dikkatle takip edilmiştir: *dokümanlara ulaşma, dokümanların orijinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme* ve son olarak *veriyi kullanma*. Bu aşamalar; araştırma probleminin niteliğine, dokümanların ne kadar kapsamlı ve derinlemesine incelendiğine veya doküman incelemesi sonucunda ulaşılmaması hedeflenen veriye bağlı olarak yeniden yorumlanabilir (Yenilmez ve Sölpük, 2014).

Veri toplama süreci iki aşamada tamamlanmıştır. Buna göre, öncelikle Türkiye’de Presidia ve Nuh’un Ambarı gibi projelerle ve gıda topluluklarıyla Yavaş Yemek ağında yer alan şehirleri tespit etmek için Yavaş Yemek Biyoçeşitlilik Vakfı’nın yayınladığı elektronik kaynaklar incelenmiştir. Bu sayede, program için en uygun aday şehir belirlenmiştir. Bu aşamadan sonra, aday şehrin Türk Patent ve Marka Kurumunda yer alan hem tescilli hem de aday coğrafi işaretli ürünleri incelenmiştir. Coğrafi işaretli ürünlerin yer aldığı dokümanların incelenmesiyle birlikte, kriterlerde de belirtildiği üzere aday şehrin haritalandırılmış gastronomi ürünleri tespit edilmiştir. Ait olduğu bölgenin özelliklerinden dolayı farklılaşan ürünleri tanımlamak amacıyla kullanılan coğrafi işaret, gastronomi turizmi için önemli bir referans kaynağıdır (Kaya ve Çakır-Keleş, 2019).

Toplanan verilerin analizi için nitel araştırmada sıklıkla kullanılan doküman incelemesi tekniği tercih edilmiştir. Bu tekniğe göre, toplanan veriler "içerik çözümülemesi" yoluyla anlamlandırılmaktadır. İçerik çözümülemesi, bir dokümanda yer alan metnin içeriğine ilişkin özellikleri sayısallaştırarak belirlemek amacıyla yapılan incelemedir (Karasar, 2014). Buna göre, incelemeye ilk olarak Yavaş Yemek Biyoçeşitlilik Vakfı’nın yayınladığı elektronik kaynaklarla başlanmıştır. Bu kapsamda, vakıf tarafından önerilen kriterler doğrultusunda Türkiye’de Presidia ve Nuh’un Ambarı gibi projelerde kayıtlı olan ve gıda topluluklarıyla Yavaş Yemek ağında yer alan destinasyonlar tespit edilmiştir. Daha sonra, yerel tarım ürünlerinin haritalanmasına ilişkin durumunu görmek için adaylığa en uygun destinasyonun coğrafi işaretli ürünleri ortaya çıkarılmıştır. Bu incelemeye ilişkin sonuçlar Tablo 1’de aktarılmıştır. Bu incelemeler sonucunda Yavaş Yemek Seyahat programı için en uygun aday destinasyon, yavaş felsefesiyle paralellik gösteren tüm özellikleriyle ortaya çıkarılmıştır.

4. Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde bulgular iki aşamada aktarılmıştır. Buna göre, ilk aşamada Yavaş Yemek Seyahat programı için en uygun destinasyon tespit edilmiş ikinci aşamada ise bu destinasyonun haritalandırılmış gastronomi ürünleri belirlenmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda, Yavaş Yemek Biyoçeşitlilik Vakfı’nın yönettiği projelere ve gıda topluluklarına katılan şehirler arasında Yavaş Yemek Seyahat programı için en uygun destinasyonun Kastamonu olduğu tespit edilmiştir. Çünkü Kastamonu, vakfın yönettiği projeler arasında en fazla sayıda projeye üye olan destinasyondur. Kastamonu’nun ağıdaki faaliyetlerine ilişkin bilgiler aşağıda maddeler halinde kısaca açıklanmıştır (Slow Food Foundation, 2025a):

- i. Presidia:** Yok olma riski taşıyan geleneksel ürünlerin korunması amacıyla küçük ölçekli gıda üretimlerinin yapıldığı bu projeye Kastamonu Siyez Buğdayı ile katılmıştır. Şehirde halen 900 üretici bu ürünü üretmeye devam etmektedir. Kastamonu, bu projede yer alan Türkiye’deki beş destinasyondan biridir.
- ii. Nuh’un Ambarı:** Dünyanın en büyük kültürel gıda kataloğunun oluşturulması amacıyla hayata geçen bu projede Kastamonu; Siyez Buğdayı, Kastamonu Pastırması ve Üryani Eriği olmak üzere üç ürününü kataloğa kayıt ettirdiği

görülmüştür. Buna göre, Türkiye'de kayıtlı olan 135 üründen üç tanesi Kastamonu'da yer almaktadır.

- iii. **Yeryüzü Pazarları:** Yöresel ürünleri tanıtmak ve tüketicilere sunmak amacıyla Türkiye'de kurulan küçük ölçekli bu pazar projesinde yer alan altı destinasyondan biri Kastamonu'dur.

Kastamonu'da kurulan Türkiye'nin dördüncü Yeryüzü Pazarına ait birkaç görüntü Fotoğraf 1'de gösterilmektedir (Taşköprü Postası, 2025).

Fotoğraf 1: Kastamonu Yeryüzü Pazarı

Kastamonu'nun, vakıf bünyesinde yürüttüğü projelere ek, Yavaş Yemek ağında oluşturduğu gıda topluluğu ile de program için en uygun aday olduğu ileri sürülebilir. Yeryüzü Pazarları projesi bu topluluğun var olduğunu ortaya koyan en önemli kanıttır. Buna göre, Yeryüzü Pazarları projesiyle bir pazar kurulabilmesi için en az 10 yerel üreticinin ağda kayıtlı olması şartı aranmakta (Slow Food Foundation, 2025b) ve aynı şekilde Yavaş Yemek ağında bir topluluk kurulabilmesi için de en az 10 üye gerekmektedir (Slow Food, 2025f). Ayrıca, Kastamonu'da bu tür bir topluluğun olması, vakfın program için "ağdaki gıda topluluklarında konaklama yapılmalı" önerisi için de uygun koşulların sağlandığı anlamına gelmektedir. Yavaş Yemek Seyahat Programı için en uygun destinasyon olan Kastamonu'nun yanı sıra potansiyeli güçlü olan aday destinasyonlar da Tablo 2'de sunulmuştur. Bu sayede, adı geçen destinasyonların ağdaki faaliyetlerini geliştirebilmesi adına eksiklerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Tablo 2 incelendiğinde Kastamonu'dan sonra en güçlü adayın Muğla olduğu görülmektedir. Bu durumu, dördüncüsü olan Kastamonu'dan sonra beşinci Yeryüzü Pazarları projesinin Muğla'da hayata geçmesi (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2025) özellikle desteklemektedir.

Tablo 2: Yavaş Yemek Hareketi Biyoçeşitlilik Programları ve Aday Destinasyonlar

Biyoçeşitlilik programları	Uye destinasyonlar
Presidia	Kastamonu, Kars, Karaman, İzmir, Aydın
Nuh'un Ambarı	Kastamonu, Adana, Balıkesir, Antalya, Mersin, Muğla, Nevşehir, Kırıkkale, Aksaray, Karaman, Tokat, Çorum, Nevşehir, Kütahya, İzmir, Afyonkarahisar, Denizli, Çanakkale, Mardin, Şanlıurfa, Siirt, Konya, Kayseri, Kırşehir, Zonguldak, Artvin, Rize, Karabük, Bartın, Sakarya, Kırklareli, İstanbul, Kars, Niğde, Erzincan, Ardahan, Tunceli, Van
Yeryüzü Pazarları	Adana, Şile, Foça, Kastamonu, Muğla, Tarsus
Cooks' Alliance	İstanbul, Balıkesir, Nevşehir, Antalya, Aydın, İzmir, Gaziantep, Muğla
Afrika'da Yavaş Yemek Bahçeleri	Türkiye kapsam dışıdır.

Kaynak: Yavaş Yemek Hareketi Biyoçeşitlilik Programları dikkate alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Kastamonu'nun Yavaş Yemek Seyahat programı için en uygun destinasyon olarak tespit edilmesinin ardından bu destinasyondaki hem tescillenmiş hem de değerlendirme süreci devam eden coğrafi işaretli gıda ürünleri ortaya çıkarılmıştır. Böylece destinasyon, programın önerdiği *“haritalandırılmış gastronomi ürünlerinin olması”* koşulu açısından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme yapılırken ürünlerin ne düzeyde özgün olduğunu görmek için coğrafi işaret türü de dikkate alınmıştır. Buna göre; coğrafi işaret türlerinden menşe adı: *“özelliklerini üretildiği yöreye borçlu olan ve tüm üretim süreçleri özdeşleştiği yörede gerçekleşen coğrafi işareti”*; mahreç işareti ise: *“belirgin bir özelliği veya ünü, özdeşleştiği yöreden kaynaklanan ürünleri”* ifade etmektedir (Türkiye Kültür Portalı, 2025). Bu doğrultuda, Kastamonu'ya ait tescilli ve aday coğrafi işaretli ürünler Tablo 3' te gösterilmiştir (TÜRKPATENT, 2025):

Tablo 3: Kastamonu'nun Tescilli ve Aday Coğrafi İşaretli Ürünleri

No	Ürün adı	Ürün grubu	Durumu	Türü
1	Taşköprü Sarımsağı	Meyve ve Sebze	Tescilli-2010	Menşe Adı
2	Taşköprü Kuyu Kebabı	Yemek ve Çorba	Tescilli-2016	Mahreç İşareti
3	Tosya Pirinci	Diğer Gıda Ürünleri	Tescilli-2017	Menşe Adı
4	Pınarbaşı Kara Çorba	Yemek ve Çorba	Tescilli-2017	Mahreç İşareti
5	Daday Etli Ekmeği	Hamur İşleri	Tescilli-2018	Mahreç İşareti
6	Kastamonu Çekme Helvası	Çikolata ve Şekerleme	Tescilli-2018	Mahreç İşareti
7	Kastamonu Siyez Bulguru	Diğer Ürünler (Tahıl)	Tescilli-2019	Menşe Adı
8	Kastamonu Simidi	Hamur İşleri	Tescilli-2019	Mahreç İşareti
9	Devrekani Hindi Banduması	Yemek ve Çorba	Tescilli-2019	Mahreç İşareti
10	Kastamonu Tiridi	Yemek ve Çorba	Tescilli-2019	Mahreç İşareti
11	Kastamonu Siyez Buğdayı	Diğer Ürünler (Tahıl)	Tescilli-2020	Menşe Adı
12	Cide Ceviz Helvası	Çikolata ve Şekerleme	Tescilli-2020	Mahreç İşareti
13	Devrekani Cırık Tatlısı	Çikolata ve Şekerleme	Tescilli-2020	Mahreç İşareti
14	Kastamonu Pastırması	Et Ürünleri	Tescilli-2021	Mahreç İşareti
15	Çatalzeytin Fındık Şekeri	Çikolata ve Şekerleme	Tescilli-2021	Mahreç İşareti
16	Kastamonu Siyez Unu	Diğer Ürünler (Tahıl)	Tescilli-2021	Mahreç İşareti
17	Kastamonu Üryani Eriği	Meyve ve Sebze	Tescilli-2021	Mahreç İşareti
18	İhsangazi Ekşili Pilavı	Yemek ve Çorba	Tescilli-2021	Mahreç İşareti
19	Araç Kül Çöreği	Hamur İşleri	Tescilli-2021	Mahreç İşareti
20	Araç Akdene Göce Çorbası	Yemek ve Çorba	Tescilli-2022	Mahreç İşareti
21	Kastamonu Kestane Balı	Bal	Tescilli-2022	Menşe Adı
22	Kastamonu Eğsisi	Meyve ve Sebze	Tescilli-2022	Mahreç İşareti
23	Cide Tarhanası	Yemek ve Çorba	Tescilli-2023	Mahreç İşareti
24	İnebolu Kuzu Kestane	Meyve ve Sebze	Tescilli-2023	Mahreç İşareti
25	Kastamonu Kuzu Kestanesi	Meyve ve Sebze	Tescilli-2024	Menşe Adı
26	Kastamonu Çam Pekmezi	Meyve ve Sebze	Başvuru	Mahreç İşareti
27	Çatalzeytin Kavurması	Yemek ve Çorba	Başvuru	Mahreç İşareti

Kaynak: Kastamonu'nun Tescilli ve Aday Coğrafi İşaretli Ürünleri (TÜRKPATENT, 2025)

Tablo 3'teki verilere göre Ocak 2025 itibarıyla Coğrafi İşaret Portalında Kastamonu mutfağı adına kayıtlanmış 27 ürün olduğu görülmektedir. Bu ürünlerin 25'i tescilli olup iki ürünün değerlendirme süreci devam etmektedir. Ek olarak, ürün grubu dağılımına bakıldığında ürünlerin belirli bir grupta toplanmadığı aksine farklı ürün gruplarının yeterince temsil edilebildiği başka bir ifadeyle ürün çeşitliliği açısından zengin olduğu söylenebilir. Son olarak, ürünlerin coğrafi işaret türüne bakıldığında büyük bir çoğunluğunun mahreç işaretli ürün türünde kayıtlı olduğu görülmektedir.

Gerek tescilli zengin bir mutfak mirasına sahip olması gerekse “yavaş” felsefesine dayalı uygulamaları Türkiye’de yaygınlaştırması nedeniyle, buraya kadar yapılan incelemeler, Yavaş Yemek Seyahat programı için en uygun destinasyonun Kastamonu olduğunu göstermektedir.

5. Tartışma

Bu bölümde tartışma iki ana konu üzerinde yapılmıştır. Öncelikle, Yavaş Yemek Biyoçeşitlilik Vakfı'nın önerdiği kriterler çerçevesinde Kastamonu'nun en doğru aday olarak seçilmesi konusu tartışılmıştır. Daha sonra, Kastamonu'nun destinasyon özellikleri, Yavaş Yemek Seyahati programı ile ilişkilendirilerek destinasyon imajını oluşturan altı faktör üzerinden ele alınmıştır.

Yavaş Yemek Seyahat programı için en doğru destinasyonun Kastamonu olmasında bu kentin Yavaş Yemek ağında yürüttüğü faaliyetler en temel belirleyici unsur olmuştur. Örneğin, Kastamonu ile birlikte beş destinasyon daha (Adana, Şile, Foça, Muğla ve Tarsus) Yeryüzü Pazarları projesinde yer alırken bu şehirlerden hiçbiri aynı zamanda Presidia projesine dahil değildir (Slow Food Foundation, 2025a). Dahası, Kastamonu'da Yavaş Yemek ağındaki faaliyetleri genişletmeye dönük çalışmaların sürdüğü de görülmüştür. Örneğin, Çılgınoğlu ve Güner (2021) Nuh'un Ambarı projesi için yaptıkları çalışmada, Kastamonu'nun kimliğini yansıtan ve projeye uygun 10 gastronomi ürünü ortaya çıkararak listenin genişlemesine katkı sağlamıştır. Bu tür çalışmalar, Kastamonun ağıdaki etkinliğini arttıracak ve bir destinasyon olarak imajınının gelişmesine de etki edecektir.

Turistik çekim unsurları, ziyaretçilerin bir destinasyonu tercih etmesini sağlayan ve onları seyahat etmeye yönelten temel motivasyon araçları olarak görülmektedir (Naidoo ve diğ., 2011). Bu kapsamda, yerel gıda ürünleri de turistlerin destinasyon seçiminde ve seyahat motivasyonunda temel belirleyicilerden biri olarak görülmektedir (Şahin ve Tosun, 2019). Bu bağlamda, Kastamonu'ya ait tescilli gıda ürünlerinin çekim unsuru olarak etki yaratabilecek potansiyele sahip olduğu söylenebilir. Nitekim, Aydoğdu ve Duman (2017) gastronominin Kastamonu'da öne çıkan bir turizm türü olmaya başladığını ve özellikle Kuyu Kebabı, Etlili Etmek, Kır Pidesi, Tirit, Banduma, Ecevit Çorbası, Çekme Helvası yemeklerinin turistler tarafından iyi bilenen yerel lezzetler olduğunu ortaya koymuştur. Kastamonu'ya ait yerel gıda ürünlerinin yanı sıra Yavaş Yemek ağı bünyesinde kurduğu Yeryüzü Pazarları da bölge için önemli bir çekim unsuru olarak işlev görecektir. Çünkü yerel toplulukların kalkınmasında etkisi olan Yeryüzü Pazarları aynı zamanda Yavaş Turizm ve sürdürülebilir turizm anlayışlarına da hizmet etmektedir (Meriç, 2016). Bu değerlendirmeler ışığında Kastamonu'nun Yavaş Yemek Seyahati programını başarıyla yürütebileceği ve bu sayede bir destinasyon olarak çekim unsurlarını geliştirebileceği söylenebilir.

Olanaklar, turistlerin evlerinden uzaktayken ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli olan hizmetler olup yeme-içme, konaklama ve kamu tesisleri gibi unsurlar bu kapsamda değerlendirilmektedir (Sukmawati ve diğ., 2018). Buna göre, ziyaretçilerin açık olduğu günlerde deneyimlenebileceği Yeryüzü Pazarları'ndaki yerel gıdalarla ve yerel işletmelerde sunulan tescilli gastronomi ürünleri ile Kastamonu'da yeme-içme olanaklarının mevcut olduğu görülmektedir. Dahası, Kastamonu'ya ziyarete gelen turistlerin genellikle yöresel yemek yapan yiyecek-içecek işletmelerini tercih ettikleri de bilinmektedir (Aydoğdu ve Duman, 2017). Ek olarak, konaklama olanakları değerlendirildiğinde özellikle vakfın Airbnb ile yaptığı anlaşma göz önüne alınırsa, Kastamonu'da "yavaş" felsefesine uygun doğa temelli konaklama hizmetlerinin bugünkü durumda da Airbnb uygulaması üzerinden sunulduğu görülmektedir (Airbnb, 2025). Bu durum, Kastamonu'nun programa kabul edilmesi ve yerel halkın uyum sağlayabilmesi açısından kolaylaştırıcı bir unsur olacaktır. Bu koşullar altında Kastamonu'da Yavaş Yemek Seyahati programına hizmet edecek temel olanakların olduğu ve program sayesinde destinasyon çekiliğini geliştirebileceği söylenebilir.

Ulaşım maliyetleri turizm harcamalarında öne çıkan kalemlerden biri olduğu için destinasyonlar arası mesafe de önemli bir değerlendirme kriteri olabilmektedir. Bu sebeple, alternatifler belirlendikten sonra destinasyonlar genellikle erişilebilirliklerine göre karşılaştırılmaktadır (Celata, 2007). Batı Karadeniz kıyısında yer alan Kastamonu'da havayolu, demiryolu ve denizyolu ile ulaşım kısıtlı olsa da Kastamonu-Çankırı karayolu ile Ankara'ya, Kastamonu-Karabük karayolu ile İstanbul'a ve Kastamonu-Sinop karayolu ile Samsun'a bağlantı yolları bulunmaktadır (Varol ve Gürel-Üçer, 2005). Turistlerin destinasyon içinde kolayca seyahat edebilmeleri de çekicilik açısından önem arz etmektedir (DTÖ, 2007). Bu bakımdan, Kastamonu insanların ulaşım, trafik sıkışıklığı ve nüfus kalabalığı açısından rahat yaşayabildiklerini ifade ettikleri bir kent olarak bilinmektedir (Gökçe ve diğ., 2022). Dahası, diğer kitlesel ulaşım imkanlarının kısıtlı olması Kastamonu'da diğer bir "yavaş" akımı olan Yavaş Seyahat Hareketinin gelişmesine de zemin hazırlayabilir. Çünkü bu hareket, manzara, kültür, turistler ve yerel halkla etkileşimi artırarak seyahatin deneyimsel yönünü öne çıkarmak için bisiklet, yürüme ve binek hayvanı gibi seyahat türlerini önermektedir (Dickinson ve diğ., 2011). Bu çerçevede, Kastamonu'nun erişilebilirlik özelliklerine bakıldığında mevcut yapısının yavaş hareketleriyle uyumlu olduğu görülmektedir. Bu açıdan, Kastamonu'nun erişilebilirlik özelliğinin destinasyon çekiciliği açısından Yavaş Yemek Seyahati programıyla daha da önemli hale gelebileceği ileri sürülebilir.

Fiyatlandırma; ulaşım, konaklama, turistik yerler, yiyecek ve tur hizmetlerinin maliyetleri bakımından destinasyonların rekabet gücünü belirleyen bir unsurdur (Mandić ve Garbin-Praničević, 2019). Buna göre, Yavaş Yemek Hareketi yönetiminin ağdaki toplulukları güçlendirmek amacıyla Airbnb ile yaptığı anlaşma gereği, programa dahil olan destinasyonlarda ziyaretçilerden elde edilen konaklama bedelinin %20'si ağda yer alan topluluklara aktarılmaktadır (Slow Food, 2025e). Bu politika, programda yer alan paydaşların rekabet gücünü artırırken "yavaş" anlayışına yönelik yatırımların da büyümesine etki edecektir. Ek olarak, Kastamonu yürüttüğü Yeryüzü Pazarları projesi sayesinde adil fiyat politikasının uygulanmasını garanti altına almaktadır. Çünkü proje gereği, pazar üreticileri; bölgesel, lojistik ve üretim açısından yakınlık ilkesine göre seçilmektedir (Slow Food, 2025f). Bu durum, aracı ve taşıma maliyetlerinin ortadan kalkmasını sağlayacağı için pazardaki ürünlerin uygun fiyata sunulabilmesinin yolunu açmaktadır. Yeryüzü Pazarları projesi sayesinde bugünkü durumda ziyaretçiler açısından avantajlı fiyat politikası uygulayabilen Kastamonu'nun Yavaş Yemek Seyahati programının da etkisiyle destinasyon çekiciliğinde daha fazla öne çıkabileceği söylenebilir.

Yer seçiminde etkili olan destinasyon imajının turizm pazarlamasıyla da önemli bir ilişkisi bulunmaktadır (Day ve diğ., 2012). Bu kapsamda yerel gıda pazarları, özgünlük ve yerellik arayan turistlerin destinasyon seçiminde etkili olduğu için destinasyonlar bu değerleri bir cazibe unsuru olarak pazarlayabilmektedir (Süzer ve Doğdubay, 2022). Benzer şekilde, yavaş yemek etkinlikleri de destinasyon imajını güçlendiren bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Çünkü ziyaretçiler yavaş yemeğin organik malzemeler, yerele özgü taze yiyecekler ve sürdürülebilirlikle ilgili olduğunu düşünmektedir (Soonsap ve diğ., 2023). Dahası, Yavaş Yemek Hareketi, düzenlediği gastronomi temelli festivalleri, sosyo-ekonomik faydalarının yanı sıra destinasyon pazarlaması ve imaj geliştirme için de bir araç olarak kullanmaktadır (Jung ve diğ., 2015). Kastamonu'nun da yiyecek-içecek kültürüyle öne çıkan bir imaja sahip olduğu yapılan bir araştırmayla ortaya konmuştur (Gökçe ve diğ., 2022). Bu kapsamda gerek günümüzde sahip olduğu imajla gerekse Yavaş Yemek Hareketinin pazarlama stratejileriyle, Kastamonu'nun Yavaş Yemek Seyahati programına katılması destinasyon imajını daha da arttıracığı söylenebilir.

İnsan kaynakları, turistik ürünlerin ve ziyaretçi deneyimlerinin sunulmasında önemli oranda katkıda bulunmakta ve bu nedenle iş gücünün iyi eğitilmiş olması önem arz etmektedir (Mandić ve Garbin-Praničević, 2019). Bu kapsamda, Yavaş Yemek Hareketinin öncelikli eylem alanlarından biri eğitim olup insanları sürdürülebilir üretim ve tüketim konusunda bilinçlendirmek ve gıda sistemleri hakkında farkındalık yaratmak için çabalamaktadır (Uçuk, 2023). Bu amaçla, Yavaş Yemek Seyahati programı çiftçileri, gıda üreticilerini ve aşçıları bölgelerinin hikâye anlatıcısı olarak yetiştirmekte ve ziyaretçileri yerel kültür ve gelenekler konusunda bilgilendirmektedir (Slow Food, 2025a). Bu doğrultuda, programın Kastamonu'da hayata geçmesi halinde iş gücü niteliğinin artacağı ve bu sayede destinasyon çekiciliğinin de gelişeceği söylenebilir.

Sonuç olarak, Yavaş Yemek Seyahati programının Kastamonu'da başlatılması destinasyon çekiciliğini arttıracığı için yerel kalkınmaya birçok açıdan fayda sağlayabilecektir. Nitekim, Süzer ve Doğdubay'ın (2022) ifade ettiği gibi yerel gıda ürünlerinin üretimi ve tüketimi; tarımsal faaliyetleri desteklemekte, yeni iş fırsatları yaratmakta, destinasyonun marka kimliğini ve çekiciliğini güçlendirmekte ve toplumun gıda kültürüne ilişkin gururunu arttırmaktadır.

6. Sonuç ve Öneriler

Turizm bir ülkede bölgeler arasındaki dengesizlikleri giderebilecek dinamiklere sahip olduğu için (Sevinç ve Azgün, 2012) bazı bölgeler doğal ve kültürel kaynaklara dayalı alternatif turizm türleriyle kalkınmayı sağlayabilmektedir (Künü ve diğ., 2015). Benzer amaçla, Yavaş Yemek Hareketi 2016 yılında yöre halkıyla etkileşimi içeren yeni bir seyahat deneyimi yaratarak kırsal toplulukları desteklemek için Yavaş Yemek Seyahati programını başlatmıştır (Slow Food, 2025a). Ocak 2025 itibarıyla 4 ülkeden toplamda 24 destinasyonun bu programa katıldığı görülmektedir (Slow Food, 2025b). Öte yandan, sahip olduğu zengin kültür ve gıda çeşitliliğine rağmen Türkiye'de bu programa dahil olmuş bir destinasyona rastlanmamıştır. Bu bağlamda çalışmada, Türkiye'de Yavaş Yemek Seyahati programı için önerilen koşulları sağlayabilmiş en doğru destinasyonun belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yavaş Yemek Seyahati programının 2016 yılında başlaması ve programdaki ülke sayısının henüz dört olması göz önüne alındığında, programın yaygınlaşması adına yürütülen bu çalışmanın güncel bir konuyu ele aldığı ileri sürülebilir. Dahası, Yavaş Yemek Seyahati programının Türkiye'de ilk kez hayata geçmesine yönelik yapılan bir araştırma olduğu için çalışmanın özgün olduğu da iddia edilebilir. Araştırma, Yavaş Yemek Seyahati programının başlatılabilmesi için önerilen koşulları taşıyan destinasyona ilişkin bilgileri derleyerek somutlaştırmıştır. Bu bakımdan, destinasyon çekiciliğinde yeni bir modelin Türkiye'de uygulanabileceği bir destinasyon ortaya çıkarıldığı için çalışmanın amacına ulaştığı söylenebilir. Bu çerçevede, sonuçların hem alanyazına hem de uygulamaya dönük önemli katkılarının olabileceği düşünülmektedir. Buna göre, Yavaş Yemek Seyahati programının destinasyon çekiciliğinde yeni bir yaklaşım olarak Kastamonu'da uygulanması, bölgede sürdürülebilir yerel kalkınma modelin hayata geçmesi anlamına gelmektedir. Çünkü Yavaş Yemek Seyahati programı, bağlı olduğu hareketin ilkeleri doğrultusunda uygulanacağı için bölge turizmine çevresel, sosyal ve ekonomik katkıları olacaktır. Buna göre program; temiz ilkesiyle hizmet üreteceği için çevreye zarar vermeyen, iyi ilkesiyle kaliteli ve sağlıklı gıda üreteceği için topluma saygılı ve adil ilkesiyle hem tüketici hem de üretici haklarını koruyacağı için yerel ekonomiyi destekleyen bir uygulama olacaktır. Ayrıca, Yavaş Yemek Seyahati programı destinasyon çekiciliğini oluşturan her bir faktöre olumlu yönde etki edeceği için bölge turizmi de gelişecektir.

Araştırma sonunda Yavaş Yemek Seyahati Programı ile Kastamonu'nun destinasyon çekiciliğini oluşturan tüm bileşenler üzerinden sürdürülebilir yerel kalkınmaya katkı sunabileceği ortaya konmuştur. Kastamonu'nun bu süreçte Yavaş Yemek ağındaki faaliyetleri üzerinden etkin bir destinasyon pazarlama yönetimi gerçekleştirilmesi beklenen katkıya ivme kazandıracaktır. Bu sebeple, çalışmada Yavaş Yemek Hareketi ile ilgili Dünya'dan pazarlama stratejisi örneklerine yer verilmiş ve daha sonra bu örneklerden hareketle Kastamonu özelinde öneriler getirilmiştir. Yavaş Yemek Hareketi, yerele özgü ürünlerinin turizm yoluyla ekonomiye doğrudan katkı sağlayabilmesi adına festivalleri pazarlama aracı olarak etkin bir şekilde kullanmaktadır. Örneğin, Kuzey Galler'de yaklaşık 10.000 nüfuslu küçük bir kasaba olan Mold, 2006 yılında Yavaş Yemek destinasyonu olmak adına hayata geçirdiği Mold Yiyecek Festivali'ne 39 yerel üretici ve 4500 ziyaretçi katılmıştır. 2008 yılına gelindiğinde ise festivaldeki yerel üretici sayısının 100'e, ziyaretçi sayısının da 13.000'e ulaştığı görülmüştür (Jung ve diğ., 2015). Yavaş Yemek Hareketi, 2004 yılından bu yana gıda topluluklarını bir araya getirmek için 'Terra Madre'; atölye çalışmaları, panel tartışmaları ve sergi standları ve eğitim faaliyetleri için ise 'Salone del Gusto' isminde festivaller düzenlemektedir. Bu iki festival dünyadaki en yüksek profilli Yavaş Yemek etkinliği olarak bilinmektedir (Frost ve Laing, 2013). Yavaş Yemek Seyahatine yönelik etkinlik temelli pazarlama faaliyetlerinin ekonomik alanda olduğu gibi toplumsal alanda da bir takım olumlu etkileri olacaktır. Buna göre, gastronomi etkinliklerinin eğitici bir yönü olduğu ve aynı zamanda yerel toplumun kimliğini güçlendirmede oldukça etkili olduğu bilinmektedir (Nilsson ve diğ., 2010).

Yavaş Yemek Hareketi'nin Dünya'daki pazarlama faaliyetlerine bakarak Kastamonu için de destinasyon pazarlamasına yönelik benzer öneriler getirilebilir. Buna göre, Kastamonu'da uygulanması gereken pazarlama stratejisi hareketin ilkeleri gereği sürdürülebilir gıda sistemlerine yönelik farkındalığı artırmayı hedeflemelidir. Bu amaçla, destinasyonda yerele özgü gıda ve kültürel miras ürünlerinin yer aldığı festivaller, eğitim ve atölye çalışmaları gibi etkinlikler tasarlanabilir. Ek olarak, Yeryüzü Pazarları, etkinliğini artırmak için daha sık aralıklarla açılabilir. Bu kapsamda, hareketin hedef kitlesi; sağlıklı, doğal ve sürdürülebilir gıdaya önem veren bilinçli tüketiciler, biyoçeşitliliği koruyan ve adil ticaret anlayışına sahip küçük ölçekli yerel üreticiler, mutfağında yerel ve doğal ürünleri kullanan şefler ve restoranlar olmalıdır. Ek olarak, eğitim kurumları, sivil toplum kuruluşları ve politika yapıcılar da sürece dahil edilerek düzenlenecek olan etkinliklerin toplumsal önemi artırılabilir. Bu hedef kitleye; sağlık ve lezzet, çevre koruma, sosyal adalet ve kültürel miras mesajlarıyla sosyal medya gibi dijital kanallardan veya basın ve halkla ilişkiler gibi geleneksel kanallardan ulaşılabilir. Düzenlenen etkinlikler üzerinden hayata geçirilen pazarlama stratejisinin etkinliğini ölçmek için ise sosyal medya etkileşimi, etkinlik katılımcı sayısı ve katılımcı geri bildirimleri gibi ölçüm metrikleri kullanılabilir. Bu durum, mevcut etkinliklerdeki eksikliklerin ortaya çıkmasını ve gelecekte düzenlenecek olan etkinliklerin kalitesinin artmasını sağlayacaktır.

Çalışmanın sonuçlarına bağlı olarak gelecek araştırmalara yönelik de birtakım öneriler getirilmesi mümkündür. Buna göre, Yavaş Yemek Seyahati programının uygulanmakta olduğu destinasyonlarda hem yerel halka hem de turistlere yönelik araştırmalar yürütülerek programın uygulamadaki aksaklıkları ve bölgedeki olumlu ve olumsuz etkileri ortaya çıkarılabilir. Böylece, gelecekte programı uygulamak isteyen destinasyonlar bu tür bir çalışmadan yararlanarak programın destinasyonda daha etkin çalışmasını sağlayabileceklerdir.

Bugünkü durumda, vakıf yönetimindeki üç programın (Presidia, Nuh'un Ambarı ve Yeryüzü Pazarları) Kastamonu'da uygulandığı görülmektedir. Buna göre, Yavaş Yemek Seyahati programı için en uygun destinasyonun da Kastamonu olduğu tespit

edilmiştir. Bu bağlamda, vakıf bünyesindeki uygulamaya geçirilebilecek son program olan Yavaş Yemek Aşçılar İttifakı (Slow Food Cooks' Alliance) için de bir araştırma yapılabilir. Bu sayede, Kastamonu'daki aşçı ve şeflerin de ağa katılması sağlanarak "yavaş" felsefesinin bölge turizmine tamamen yayılması sağlanabilir.

Araştırma sonucunda Yavaş Yemek Seyahati programı için en uygun destinasyonun Kastamonu olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, Tablo 2 incelendiğinde bu program için potansiyeli güçlü aday destinasyonların da var olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, gelecekteki araştırmacılar başta Muğla olmak üzere İzmir, Aydın ve Adana şehirleri için de benzer çalışmalar yürütebilir. Bu sayede, Türkiye'nin Yavaş Yemek ağındaki konumu güçlendirilerek sürdürülebilir yerel kalkınmaya ivme kazandırılabilir. Tüm bu önerilerden hareketle, Yavaş Yemek Hareketi anlayışı doğrultusunda geliştirilen destinasyon pazarlaması stratejilerinin uygulanması halinde çalışmanın toplum refahının artmasına da katkısının olabileceği ileri sürülebilir.

Araştırmanın veri toplama yönteminden kaynaklı bir de sınırlılığı bulunmaktadır. Buna göre, mevcut çalışmanın verileri doküman incelemesi tekniğiyle ortaya çıkarılmıştır. Bu bağlamda hem destinasyon çekiciliğindeki faktörler açısından hem de destinasyonun programa uygunluğu açısından bölgede gözleme dayalı bir başka çalışma yürütülebilir. Böylece, destinasyonun çekiciliğine ve programa yönelik daha kapsamlı verilerin ortaya çıkarılması sağlanabilir.

7. Kaynakça

- Airbnb (2025), <https://www.airbnb.com.tr/> (05.01.2025).
- Akkoç, T., ve Ersoy-Arca, N. F. (2022). A Scale Proposal For Sustainable Tourism in Cittaslows. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 10 (3), ss.1867-1886.
- Arslaner, E. ve Günay, E. (2017), "Alternatif Turizmin Bazı Türleri Üzerine Bir Değerlendirme", *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 5 (4), ss. 422-438.
- Bucak, T. ve Turan, Ö. (2016), "Bölge Turizmine Yeni Akımların Etkisi: Gökçeada Slow Food Örneği", *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 11 (43), ss. 211-219.
- Celata, F. (2007), "Geographic Marginality, Transport Accessibility and Tourism Development", İçinde A. Celant (Editör), *Global Tourism and Regional Competitiveness*, ss. 37-46, Bologna: Patron.
- Chrzan, J. (2004), "Slow Food: What, Why, and to Where?", *Food, Culture & Society*, 7 (2), ss. 117-132.
- Coşar, Y. (2014), "Yavaş Şehir Olgusunun Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Algılanan Etkisi", *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25 (2), ss. 226-240.
- Çeken, H. (2008), "Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi Üzerine Teorik Bir İnceleme", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 10 (2), ss. 293-306.
- Çılgınoğlu, H. ve Güner, D. (2021), "Kastamonu Gastronomik Ürünlerinin Nuh'un Ambarı Projesi Kapsamında Değerlendirilmesi", *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 9 (4), ss. 2874-2892.
- Day, J., Cai, L. ve Murphy, L. (2012), "Impact of Tourism Marketing on Destination Image: Industry Perspectives", *Tourism Analysis*, 17 (3), ss. 273-284.
- Dickinson, J. E., Robbins, D. ve Lumsdon, L. (2011), "Slow Travel: Issues For Tourism and Climate Change", *Journal of Sustainable Tourism*, 19 (3), ss. 281-300.
- Dünya Turizm Örgütü (2007), *A Practical Guide to Tourism Destination Management*, Madrid: Dünya Turizm Örgütü.
- Frias-Jamilena, D. M., Polo-Pena, A., Peco-Torres, F. ve Sabiote-Ortiz, C. (2024), "Can Co-Creating a 'Slow Destination' Image Boost Sustainability?", *Journal of Destination Marketing & Management*, 32, 100898.

- Frost, W., ve Laing, J. (2013), Communicating Persuasive Messages Through Slow Food Festivals, *Journal of Vacation Marketing*, 19 (1), ss. 67-74.
- Gökçe, A., Yazgan, I. ve Yazgan, H. (2022), "Lisansüstü Öğrencilerin Kent Algısı ve Tutumları: Kastamonu Örneği", *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (3), ss. 1254-1267.
- Greaves, N. ve Skinner, H. (2010), "The Importance of Destination Image Analysis to UK Rural Tourism", *Marketing Intelligence & Planning*, 28 (4), ss. 486-507.
- Gu, X., Hunt, C. A., Jia, X., ve Niu, L. (2022), Evaluating Nature-Based Tourism Destination Attractiveness With a Fuzzy-AHP approach, *Sustainability*, 14 (13), 7584.
- Güneş, S. G. ve Sabur, D. (2023), "Yerel Lezzet Turları Örneğinde Slow Food Hareketi", *Toros University Journal of Food, Nutrition and Gastronomy*, 2 (1), ss. 105-123.
- Güzel-Şahin, G. ve Ünver, G. (2015), "Destinasyon Pazarlama Aracı Olarak 'Gastronomi Turizmi': İstanbul'un Gastronomi Turizmi Potansiyeli Üzerine Bir Araştırma", *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 3 (2), ss. 63-73.
- Han, W., ve Bai, B. (2022). Pricing Research in Hospitality and Tourism and Marketing Literature: A Systematic Review and Research Agenda. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 34 (5), ss. 1717-1738.
- Hsu, E. L. (2015), "The Slow Food Movement and Time Shortage: Beyond the Dichotomy of Fast or Slow", *Journal of Sociology*, 51 (3), ss. 628-642.
- Ismail, T. ve Rohman, F. (2019), "The Role of Attraction, Accessibility, Amenities, and Ancillary on Visitor Satisfaction and Visitor Attitudinal Loyalty of Gili Ketapang Beach", *Jurnal Manajemen Teori Dan Terapan*, 12 (2), ss. 149-165.
- Jung, T., Ineson, E., Kim, M. ve Yap, M. (2015), "Influence of Festival Attribute Qualities on Slow Food Tourists' Experience, Satisfaction Level and Revisit Intention: The Case of The Mold Food and Drink Festival", *Journal of Vacation Marketing*, 21 (3), ss. 277-288.
- Karasar, N. (2014), *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, M. ve Çakır-Keleş, M. (2019), "Destinasyon Markalaşmasında Gastronomik Ürünlerin Rolü: Bafra İlçesi Örneği", *Ege Coğrafya Dergisi*, 28 (2), ss. 227-240.
- Künü, S., Hopoğlu, S., Sökmen Gürçam, Ö. ve Güneş, Ç. (2015), "Turizm ve Bölgesel Kalkınma Arasındaki İlişki Doğu Karadeniz Bölgesi Üzerine Bir İnceleme", *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, ss. 71-93.
- Mandić, A. ve Garbin-Praničević, D. (2019), "Progress on the Role of ICTs in Establishing Destination Appeal: Implications For Smart Tourism Destination Development", *Journal of Hospitality and Tourism Technology*, 10 (4), ss. 791-813.
- Naidoo, P., Ramseook-Munhurrin, P. ve Seegoolam, P. (2011), "An Assessment of Visitor Satisfaction with Nature-Based Tourism Attractions", *International Journal of Management and Marketing Research*, 4 (1), ss. 87-98.
- Nilsson, J., Svard, A.C., Widarsson, A., & Wirell, T. (2010), 'Cittáslow' Eco-Gastronomic Heritage as a Tool For Destination Development, *Current Issues in Tourism*, 14 (4), ss. 373-386.
- Özleyen, E. ve Tepeci, M. (2017), "Manisa'da Yöresel Yemeklerin ve Lezzetlerin Turizmin Gelişimine Katkısının Belirlenmesi", *Turizm Akademik Dergisi*, 4 (2), ss. 139-152.
- Özveren, C. G. (2021), "Liderlik Kuramları Özelinde Bir Doküman İncelemesi: Son Kale Filminin Analizi", *İş'te Davranış Dergisi*, 6 (2), ss. 65-75.
- Payandeh, E., Allahyari, M., Fontefrancesco, M. ve Surujlale, J. (2020), "Good vs. Fair and Clean: An Analysis of Slow Food Principles Toward Gastronomy Tourism in Northern Iran", *Journal of Culinary Science & Technology*, 20 (1), ss. 51-70.

- Qian, C., Li, W., Duan, Z., Yang, D., ve Ran, B. (2021), Using Mobile Phone Data to Determine Spatial Correlations Between Tourism Facilities, *Journal of Transport Geography*, 92, 103018.
- Radstrom, S. (2014), "Place-Sustaining Framework For Local Urban Identity: An Introduction and History of Cittaslow", *Italian Journal of Planning Practice*, 1 (1), ss. 90-113.
- Rosa, R., Nogueira, M. ve Azinheira, F. (2022), "Spirituality, Socialization and Knowledge: A Philosophical Approach to the Slow Food Agri-Food System", *International Journal on Food System Dynamics*, 13 (4), ss. 411-424.
- Sevinç, H. ve Azgün, S. (2012), "Bölgesel Kalkınma ve İnanç Turizmi Bağlamında Akdamar Kilisesi Örneği", *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 2 (2), ss. 17-21.
- Shawki, N. ve Hunter, G. L. (2022). "Building Solidarity in the Slow Food Movement", *The International Journal of Sociology of Agriculture and Food*, 28 (2), ss. 75-93.
- Slow Food (2025a), "Slow Food Travel", <https://www.slowfood.com/biodiversity-programs/slow-food-travel/> (03.01.2025).
- Slow Food (2025b), "Slow Food Travel Destinations", <https://www.slowfood.com/insights/slow-food-travel-destinations/> (04.01.2025).
- Slow Food (2025c), "Our Global Movement", <https://www.slowfood.com/our-global-movement/> (06.01.2025).
- Slow Food (2025d), "Our Activities", <https://www.slowfood.com/our-activities/> (07.01.2025).
- Slow Food, (2025e), "Discover Slow Food Airbnb Experiences", <https://www.slowfood.com/insights/discover-slow-food-airbnb-experiences/> (11.01.2025).
- Slow Food (2025f), "Communities", <https://www.slowfood.com/communities/> (13.01.2025).
- Slow Food Foundation (2025a), "What We Do", <https://www.fondazione-slowfood.com/en/what-we-do/> (13.01.2025).
- Slow Food Foundation (2025b), "Earth Markets", https://www.fondazione-slowfood.com/wp-content/uploads/2020/09/EN_linea-guida_MERCATI.pdf (13.01.2025).
- Soonsap, P., Ashton, A. ve Lee, T. (2023), "The Role of Slow Food in Destination Image Development", *Asian Journal of Business Research*, 13 (1), ss. 101-120.
- Stalmirska, A. M. ve Ali, A. (2025). Sustainable Development of Urban Food Tourism: A Cultural Globalisation Approach. *Tourism and Hospitality Research*, 25 (2), ss. 249-261.
- Sukmawati, R., Ernawati, M. ve Nadra, N. (2018), "Luxury Tourism: A Perspective of Facilities and Amenities", *International Journal of Applied Sciences in Tourism and Events*, 2 (1), ss. 32-37.
- Süzer, Ö. ve Doğdubay, M. (2022), "Sürdürülebilir Turizm Hareketliliğinde Yerel Gidaların Önemi ve Rekabet Avantajı (Kavramsal Bir Analiz)", *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5 (2), ss. 255-269.
- Şahin, S. Z. ve Tosun, C. (2019), "Gastronominin Müstakil Bir Turizm Ürünü Olarak Kullanımına İlişkin Yerel Paydaşların Görüşleri: Hatay Örneği", *Journal of Gastronomy Hospitality and Travel*, 2 (1), ss. 14-28.
- Taşköprü Postası (2025), "Taşköprü Dünyanın 94'üncü, Türkiye'nin 4'üncü 'Yeryüzü Pazarı' Kastamonu'da Açıldı", <https://www.taskoprupostasi.com/dunyanin-94uncu-turkiyenin-4uncu-yeryuzu-pazari-kastamonuda-acildi> (15.01.2025).
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2025), "Slow Food Muğla Yeryüzü Pazarı", <https://mugla.ktb.gov.tr/TR-347352/slow-food-mugla-yeryuzu-pazari.html> (29.06.2025).

- Truchet, S., Piguet, V., Aubert, F. ve Callois, J.-M. (2016), "Spatial Influence of Attractions on Tourism Development", *Tourism Geographies*, 18 (5), ss. 539-560.
- Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT) (2025), "Kastamonu Coğrafi İşaretli Ürünleri", <https://ci.turkpatent.gov.tr/veri-tabani> (13.01.2025).
- Türkiye Kültür Portalı (2025), "Coğrafi İşaretli Ürünler", <https://www.kulturportali.gov.tr/portal/cografiaisaretiliurunler> (15.01.2025).
- Uçuk, C. (2023). "A Bibliometric Analysis on Slow Food with Vosviewer", *Journal of Recreation and Tourism Research*, 10 (1), ss. 14-29.
- Varol, Ç. ve Gürel-Üçer, A. (2005), "Sürdürülebilir Kentsel Gelişme İçin Planlama: Kastamonu Örneği", *Gazi Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 5 (1), ss. 83-98.
- Yenilmez, K. ve Sölpük, N. (2014), "Matematik Dersi Öğretim Programı İle İlgili Tezlerin İncelenmesi (2004-2013)", *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), ss. 33-42.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016), *Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zhang, H., Fu, X., Cai, L. ve Lu, L. (2014), "Destination Image and Tourist Loyalty: A Meta-Analysis", *Tourism Management*, 40, ss. 213-223.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.	Bilgilendirilmiş Onam Formu: Tüm taraflar kendi rızaları ile çalışmaya dâhil olmuşlardır.
Teşekkür: Katkılarından dolayı hakemlere teşekkür ederim.	Araştırmacıların Katkı Oranı: Tek yazarlı bir çalışmadır. Yazar çalışmaya %100 oranında katkı sağlamıştır.
Destek Bilgisi: Herhangi bir kurum ve/veya kuruluşan destek alınmamıştır.	Etik Kurul Onayı: Bu çalışma etik kurul kararı gerektiren araştırma türleri arasında yer almadığından, araştırma süreci için etik kurul izni alınmamıştır.
Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.	